

**Ytra mat háskóla:
Leiðbeiningar fyrir sjálfsmat**

*Sbr. reglur um gæðaeftirlit með háskólakennslu
nr. 666/2003*

Menntamálaráðuneytið

Mars 2005

Útgefandi: Menntamálaráðuneytið
Sölvhólgötu 4
150 Reykjavík
Sími: 545 9500
Bréfasími: 562 3068
Netfang: postur@mrn.stjr.is
Veffang: www.mrn.stjr.is

Umbrot og textavinnsla: Menntamálaráðuneytið

© 2005 Menntamálaráðuneytið

Efnisyfirlit

1. Inngangur	5
2. Markmið og forsendur ytra mats.....	6
3. Vinnuferlið.....	8
4. Vinna við sjálfsmat	9
5. Gátlisti um uppbyggingu og efnistöð sjálfsmatsskýrslu	11
6. Viðmið fyrir viðauka með tölulegum gögnum	16
7. Skilgreiningar fyrir gagnasöfnun	18
8. Viðauki: Reglur um gæðaeftirlit með háskólakennslu.....	20

1. Inngangur

Á undanförunum árum hefur verið lögð á það áhersla í stefnumótun fyrir háskóla að sjálfstæði þeirra verði eflt og ábyrgð þeirra aukin. Jafnframt sé innra og ytra gæðaeftirlit styrkt. Hér á landi hefur í lögum um háskóla frá 1998 verið lögð áhersla á að háskólar beri meginábyrgð á starfsemi sinni en hlutverk menntamálaráðuneytisins sé fyrst og fremst að fylgjast með því að háskólar framfylgi þeim áætlunum sem þeir hafa sett sér og að þeir uppfylli þær kröfur, sem gerðar eru til kennslunnar. Menntamálaráðuneytið hefur á undanförunum árum unnið að því að þróa aðferðir við mat á háskólamenntun og í því sambandi tekið virkan þátt í evrópsku og norrænu samstarfi um mat á háskólamenntun. Undanfarin ár hefur menntamálaráðuneytið staðið fyrir mati á nokkrum háskólum og háskóladeildum. Árið 1999 gaf menntamálaráðuneytið út reglur um gæðaeftirlit með háskólakennslu sem hafa nú verið endurskoðaðar (Reglur um gæðaeftirlit með háskólakennslu nr. 666/2003). Menntamálaráðuneytið hefur nýverið kynnt áætlun til þriggja ára um ytri úttektir á háskólastigi.

Markmið gæðaeftirlits með kennslu á háskólastigi er að viðhalda og auka gæði kennslu í háskólum, bæta skipulag í starfsemi háskóla, stuðla að aukinni ábyrgð háskólastofnana á eigin starfsemi og tryggja samkeppnishæfni þeirra á alþjóðavettvangi.

Í bæklingi þessum eru settar fram leiðbeiningar fyrir sjálfsmat háskóla/deilda í tengslum við ytra mat en sjálfsmat er hluti ytra mats háskóla og jafnframt grundvöllur þess.

2. Markmið og forsendur ytra mats

Markmið með ytra mati á háskólakennslu er að:

1. Afla kerfisbundinna upplýsinga um kennslu sem fram fer í viðkomandi stofnun/deild hér á landi.
2. Stuðla að því að viðkomandi stofnun/deild skoði stefnu sína og starf, m.a. með sjálfsmati, og gera henni kleift að fá mat utanaðkomandi sérfræðinga á styrkleikum og veikleikum hennar.
3. Afla upplýsinga um hvort að stofnun/deild uppfylli þær kröfur sem settar eru til starfsemi hennar.
4. Fá fram tillögur frá háskólum og óháðum sérfræðingum um áherslur, stefnu og úrbætur í menntun á viðkomandi sviði.

Ytra gæðaeftirlit með háskólakennslu getur náð til háskólastofnunar í heild, einstakra greina, skora, námsbrauta, deilda eða annarra skilgreindra eininga innan háskóla. Jafnframt getur ytra gæðaeftirlit náð til nokkurra háskóla og eininga í senn. Ytra gæðaeftirlit nær til allra þeirra þátta sem snerta kennslu, þ.m.t. stjórnunar, starfsmannamála, námsmats, málefna nemenda og aðbúnaðar.

Við ytra mat á háskólakennslu leggur menntamálaráðuneytið áherslu á eftirfarandi atriði:

1. Menntamálaráðuneytið beri ábyrgð á framkvæmd matsins.
2. Viðkomandi stofnun/deild vinni gagnrýnið sjálfsmat. Í sjálfsmati er mikilvægt að fram fari eiginlegt mat á starfsemi en ekki samantekt upplýsinga fyrir úttektaraðila.
3. Fram fari úttekt utanaðkomandi sérfræðinga sem heimsækja viðkomandi stofnun/deild og sannreyna og gagnrýna sjálfsmatsskýrslu.
4. Niðurstöður ytra mats séu gerðar opinberar. Þannig sé sýnd ábyrgð háskóla gagnvart þeim aðilum sem hagsmuna eiga að gæta, nemendum, atvinnulífi, stjórnvöldum og almenningi.

Innan þessa ramma eru lagðar ákveðnar áherslur:

- Hlutverk sérfræðinga í ytri matshóp er fyrst og fremst að varpa ljósi á og meta þau sjónarmið sem fram koma í sjálfsmati en ekki að þjóna sem rannsakandi eða könnunaraðili.
- Ytra matið felur ekki í sér samanburð á milli stofnana/deilda eða að þeim sé raðað eftir gæðum. Megináhersla er lögð á mat á tengslum markmiða og árangurs. Háskólastofnanir hér á landi eru margbreytilegar og hafa ólíka stefnu og markmið. Mat á háskólastofnunum felst því fyrst og fremst í athugun á því hversu vel þær ná yfirlýstum markmiðum sínum.
- Nokkur áhersla er lögð á öflun tölfræðilegra gagna úr skrám háskólanna þar sem slík gögn geta gefið mynd af árangri viðkomandi stofnunar/deildar.
- Mikilvægt er að við gæðaeftirlit komi fram hverjir eru þeir hagsmunaaðilar sem máli skipta í háskólamenntun (nemendur, foreldrar, útskrifaðir nemendur, vinnuveitendur, ríkisvald og aðrir sem sjá skólum fyrir fjármagni) og hvernig hægt sé að koma til móts við sjónarmið þeirra. Hafa ber í huga að ólíkir hagsmunaaðilar túlka hugtakið gæði á mismunandi vegu.
- Með ytra mati er stefnt að framþróun viðkomandi stofnunar/deildar.

3. Vinnuferlið

Vinnuferli við ytra matháskóla er eftirfarandi:

- Menntamálaráðuneytið tilkynnir viðkomandi háskóla/deild um fyrirhugað ytra mat.
- Menntamálaráðuneytið sendir viðkomandi háskóla/deild leiðbeiningar fyrir sjálfsmat að loknu samráði við háskólann.
- Viðkomandi háskóli/deild vinnur sjálfsmat og sendir menntamálaráðuneytinu sjálfsmatsskýrslu (2-3 mánuðir).
- Ytri matshópur fer í vettvangsheimsókn í viðkomandi háskóla/deild (1-5 dagar).
- Ytri matshópur vinnur matsskýrslu. Áður en ytri matshópur gengur endanlega frá skýrslunni skal hann gefa viðkomandi stofnun/deild kost á að gera athugasemdir við staðreyndir skýrslunnar.
- Ytri matshópur sendir menntamálaráðuneytinu lokaskýrslu (2 mánuðum eftir vettvangsheimsókn).
- Menntamálaráðuneytið birtir skýrslu ytri matshóps á vef ráðuneytisins.

4. Vinna við sjálfsmat

Líkt og greint er frá í 5. grein reglna um gæðaeftirlit með háskólakennslu skal rektor viðkomandi háskóla skipa sjálfsmatshóp og formann hans. Formaður sjálfsmatshóps skipuleggur og ber ábyrgð sjálfsmatinu og ritun sjálfsmatsskýrslu. Hann er einnig tengiliður við aðila utan og innan viðkomandi háskóla og skipuleggur vettvangsheimsókn ytri matshóps. Ef vel tekst til þá á sjálfsmat að fela í sér gagnrýna umfjöllun um atriði sem snerta gæði viðkomandi starfsemi. Gildi sjálfsmatsins felst í eftirfarandi:

- Það gefur möguleika á að setja fram gagnrýna greiningu á kennslu í viðkomandi stofnun/deild, sem getur orðið grundvöllur framþróunar og umbóta.
- Það er unnið af þeim sem eru í góðri stöðu til þess að dæma um sterkar og veikar hliðar námsins.
- Það setur fram heildarmynd af viðkomandi stofnun/deild.
- Það gerir meðlimum ytri matshópsins, sem heimsækja viðkomandi stofnun/deild, kleift að greina mikilvægustu atriðin sem þeir þurfa að beina athygli að á meðan á heimsókninni stendur.

Til þess að sjálfsmat hafi gildi þurfa stjórnendur og allir þeir sem að matinu koma að hafa eftirfarandi forsendur í huga:

- Ljóst sé hvernig sjálfsmat eigi að nýtast viðkomandi stofnun/deild.
- Samstaða náist um hvernig nýta beri niðurstöður sjálfsmats og ytra mats.
- Þeir sem að sjálfsmatinu vinna séu tilbúnir að leggja þá vinnu af mörkum sem þarf til að ljúka verkefninu.
- Að vilji sé fyrir hendi að gera breytingar á náminu ef niðurstöður benda til þess að það sé æskilegt.

Skipan sjálfsmatshóps

Í sjálfsmatshóp skal skipa minnst fjóra fulltrúa og skal skipan þeirra gefa rétta mynd af innra skipulagi einingarinnar sem matið nær til. Þeir skulu allir starfa innan viðkomandi einingar og í hópnum skulu vera fulltrúar kennara, nemenda og stjórnenda. Í störfum sínum skal sjálfsmatshópurinn tryggja að aðilar sem eru utan hópsins geti komið að matinu.

Ritun sjálfsmatsskýrslu

Mikilvægt er að við ritun sjálfsmatsskýrslu verði stuðst við framsetningu hér að neðan (sbr. gátlista um uppbyggingu og efnistöð sjálfsmatsskýrslu). Ef eitthvert atriði á ekki við eða ef ekki er unnt að svara því skal það koma fram á viðeigandi stað. Sú meginregla gildir að upplýsingar og athugasemdir komi fram við öll atriði. Ekki er ætlast til að hverju atriði sé svarað í smáatriðum, en að hver stofnun/deild hafi ákveðið svigrúm við sjálfsmatið. Námsframboð og skipulag námsins getur t.d. verið mismunandi sem hlýtur að hafa áhrif á uppbyggingu sjálfsmatsskýrslu. Hins vegar er mikilvægt að fyrirsagnir og efnisatriði miðist við gátlistann eftir því sem unnt er.

Mikilvægt er að vandað sé til sjálfsmatsskýrslu og að hún innihaldi rökstutt mat á sterkum og veikum hliðum námsins, sem byggir á nákvæmum gögnum þar sem við á. Þessum leiðbeiningum fylgja skilgreiningar á þeim tölulegu gögnum sem farið er fram á.

Stofnun/deild mun án efa óska eftir því að styðja sjálfsmat sitt með ítarlegum gögnum. Það skal tekið fram að ekki er nauðsynlegt að sanna fullyrðingar sem fram koma í sjálfsmatinu, heldur nægir að taka dæmi og skýra málið. Setja má ítarlegri upplýsingar fram í viðauka.

Flest þau atriði sem fram koma í gátlistanum skýra sig sjálf. Þó er rétt að taka fram að mat á gæðum námsins skal ætíð fara fram með tilvísun í grundvallarstefnu og markmið viðkomandi háskóla og hvernig markmiðin birtast í stefnu viðkomandi deildar/skorar. Skipulag námsins, námsefni og námskeið ættu að endurspeglar og þjóna þeim markmiðum.

Við hvert atriði í sjálfsmatsskýrslu skal koma fram lýsing og greining á sterkum og veikum hliðum með athugasemdum um hvernig stofnunin/deildin hyggst bæta þau vandamál eða ágalla sem bent er á.

Sjálfsmatsskýrsla skal vera hámark 40 síður fyrir utan viðauka með tölulegum gögnum. Með skýrslunni skal fylgja 2-4 síðna samantekt með helstu niðurstöðum sjálfsmatsins.

5. Gátlisti um uppbyggingu og efnistöð sjálfsmatsskýrslu

1) Einkenni háskólans

- stutt kynning á viðkomandi háskóla
- menntastefna viðkomandi háskóla
- stefna viðkomandi háskóla í rannsóknnum (m.a. lýsing á rannsóknamatkerfi)
- stutt lýsing og greining á stjórnskipulagi og ákvarðanaferlum innan háskólans
- stefna háskólans í gæðamálum (hvernig er hún mótuð, vöktuð og endurskoðuð)
- lýsing á gæðakerfi háskólans og einstaka þáttum þess og tengsl þess við gæðastefnu háskólans
- upplýsingakerfi háskólans (almennt hvernig haldið er utan um upplýsingar háskólans, s.s. tölulegar upplýsingar).
- útgefnar upplýsingar um nám við háskólann

2) Stefna og markmið deildar/skorar

- skipulag og staða deildar/skorar innan háskólans
- lýsing á markmiðum með vísan til stefnu viðkomandi háskóla
- stefna í jafnréttismálum
- stefna í rannsóknnum og markmið m.t.t. rannsókna kennara
- stefna um tengsl rannsókna og fræðistarfa við kennslu
- stefna í starfsþjálfun nemenda (ef við á)
- stefna um vægi einstakra námsþátta

3) Innra gæðaeftirlit deildar/skorar

- skipulag innra gæðaeftirlits og tengsl við gæðastefnu háskólans
- mælikvarðar á gæði náms/kennslu
- aðkoma nemenda að innra gæðaeftirliti

4) Uppbygging og inntak námsins

- skipulag námsleiða (grunnám, meistaranám, doktorsnám)
- inntak námskeiða með hliðsjón af markmiðum
- tengsl námsefnis og kennslu
- vægi íslensks og erlends námsefnis

5) Kennsla og kennsluhættir

- kennsluaðferðir, t.d. vægi verkefna, fyrirlestra og umræðutíma (fjarnám ef við á)
- stuðningur við nemendur, t.d. varðandi námsaðferðir og vinnubrögð (fjarnám ef við á)
- tengsl reglulegs náms og starfsþjálfunar (fjarnám ef við á)

6) Starfsþjálfun (ef við á)

- lengd og tímasetning starfsþjálfunar á námsferlinu
- undirbúningur nemenda fyrir starfsþjálfun
- viðfangsefni nemenda í starfsþjálfun
- skipulag, ábyrgð og eftirlit með starfsþjálfun af hálfu háskólans
- handleiðsla, ráðgjöf og leiðbeiningar á vettvangi til nemenda í starfsþjálfun
- mat á starfsþjálfun

7) Námsmat

- reglur um námsmat
- aðferðir og tæki við námsmat (fjarnám ef við á)
- tíðni prófa
- ábyrgð á innhaldi prófa og prófkröfum
- tengsl námsmats við námsmarkmið
- aðgangur nemenda að upplýsingum um fyrirkomulag námsmats

8) Nemendur

- túlkun á tölulegum upplýsingum: t.d. þróun á fjölda nemenda, nýnema, brautskráðra, búseta, kynjaskipting og aldur
- inntökuskilyrði og val á nýjum nemendum
- leiðbeiningar og ráðgjöf fyrir nemendur við upphaf náms og á meðan á námi stendur
- brottfall
- námsframvinda og námstími
- námsárangur nemenda
- handleiðsla kennara
- réttur nemenda til að hafa áhrif á námið
- ábyrgð nemenda á eigin námi
- viðhorf nemenda til deildarinnar/skorarinnar
- árangur nemenda að námi loknu (t.d. m.t.t. atvinnu, launakjara og framhaldsnáms)

9) Starfsfólk og starfsmannastjórnun

- túlkun á tölulegum upplýsingum, t.d. fjöldi, starfshlutfall, nýráðningar
- stundakennarar: fjöldi, starfshlutfall, tengsl við skipulag og stjórnun námsins
- verkaskipting kennara í kennslu, stjórnun og rannsóknum (s.s. nýting sérþekkingar kennara)
- stefna í ráðningum (s.s. ráðningar, uppsagnir, endurnýjun, starfsöryggi og sjálfstæði í starfi) þjálfun, endurmenntun starfsfólks o.s.frv.
- menntun og reynsla kennara
- leiðir við mat á kennurum t.d. kennslumat
- nýting á niðurstöðum kennslumats við starfsmannastjórnun
- viðhorf starfsfólks til deildarinnar/skorarinnar

10) Aðbúnaður

- vinnuaðstaða og stoðþjónusta fyrir nemendur, t.d. kennslustofur, aðstaða fyrir verklegar æfingar, bókasafn og tölvuaðstaða (fjarnám ef við á)
- vinnuaðstaða og stoðþjónusta fyrir kennara
- fjárveitingar til stofnunarinnar/deildarinnar

11) Stjórnun

- stjórnun á náminu í heild
- stjórnun einstakra námsleiða
- stjórnun starfsþjálfunar (ef við á)
- réttur nemenda til áfrýjunar mála
- leiðir til að fylgjast með námsframvindu nemenda

12) Rannsóknir deildar/skorar

- tengsl rannsóknarverkefna kennara við markmið námsins
- tengsl rannsókna við kennslu og verkefni nemenda
- samhæfing verkefna og samstarf um rannsóknir
- tengsl kennara og nemenda við rannsóknastofnanir
- rannsóknavirkni kennara
- miðlun á niðurstöðum rannsókna kennara
- helstu leiðir við fjármögnun rannsókna

13) Ytri tengsl

- samskipti stofnunar/deildar við stjórnvöld, opinberar stofnanir, fagfélög og atvinnulífið
- tengsl við sambærilegar stofnanir/deildir héraðs og erlendis og aðrar stofnanir á viðkomandi sviði
- þátttaka í alþjóðlegum nemendaskiptaáætlunum
- alþjóðleg tengsl og samningar um samvinnu stofnunar/deildar við aðra aðila
- tengsl við aðrar deildir/skorir innan háskólans

14) Annað

- annað sem deild/skor vill koma á framfæri

15) Samantekt

- niðurstöður, sterkar og veikar hliðar námsleiða (grunnám og meistaranám) og tillögur um úrbætur
- athugasemdir stofnunar/deildar við sjálfsmat

6. Viðmið fyrir viðauka með tölulegum gögnum

Óskað er eftirfarandi upplýsinga um nemendur og starfsfólk fyrir síðastliðin 5 skólaár.

1. Heildarfjöldi nemenda í stofnuninni/deildinni, eftir

- aldri (sjá meðfylgjandi skýringar)
- kyni
- námshlutfalli (sjá meðfylgjandi skýringar)

2. Fjöldi nýnema, eftir

- aldri
- kyni
- námshlutfalli

3. Fjöldi brautskráðra, eftir

- aldri
- kyni
- fjölda erlendra nemenda
- einkunnum brautskráðra (sjá meðfylgjandi skýringar)
- námstíma (sjá meðfylgjandi skýringar)

4. Brottfall nemenda (sjá meðfylgjandi skýringar), eftir

- kyni
- aldri
- hlutfalli þeirra sem ljúka námi

5. Starfsfólk

Fjöldi starfsfólks eftir starfi (Sjá I - IV).

- I. Kennarar sem hafa kennslu að aðalstarfi. Ekki eru taldir með rektorar, kennslustjórar og aðrir sem eru án eða með litla kennsluskyldu. Þeir sem flytja einstaka fyrirlestra eða námskeið teljast heldur ekki til þessa flokks.
- II. Lausráðnir stundakennarar sem hafa aðalstarf af öðru en stundakennslunni.
- III. Starfsfólk er vinnur að fræðslu- og menntunarstörfum (öðru en kennslu). Hér er átt við þá sem starfa við rannsóknir, fólk í stjórnunarstöðum (t.d. deildarforsetar o.fl.), og annað faglært fólk. Enn fremur teljast eldri kennarar sem hafa takmarkaða eða enga kennsluskyldu, til þessa flokks.
- IV. Annað aðstoðarfólk. Fólk er starfar við skrifstofustörf, ritarar, tæknilegt aðstoðarfólk o.fl.

Ef fólk sinnir fleiri en einu starfi innan háskólans, telst það til þess flokks sem það ver mestum hluta tíma síns. Geta skal um stöður sem ekki hefur verið ráðið í en vilyrði er fyrir.

6. Nákvæmari upplýsingar um fastráðna kennara

- Hlutfall fastráðinna/lausráðinna kennara
- Hlutfall rannsóknarskyldu í starfi kennara
- Hlutfall stjórnunarskyldu í starfi kennara
- Hlutfall kennsluskyldu í starfi kennara
- Fjöldi nemenda á hvern kennara
- Heildarfjöldi kennara eftir stöðuheitum

7. Skilgreiningar fyrir gagnasöfnun

Heildarfjöldi nemenda

Allir nemendur sem skráðir eru í nám tiltekið skólaár. Allir nemendur skulu taldir óháð námsframvindu.

Aldur

Nemendur: Aldur nemenda er flokkaður eftir hverju aldursári til 30 ára aldurs. Eftir það er aldur flokkaður þannig: 30-34 ára, 35-39 ára, 40 ára og eldri. Aldurinn skal reiknaður út miðað við það ártal sem er í upphafi skólaárs. Þegar aldur brautskráðra er reiknaður skal miða við ártal brautskráningarinnar

Kennarar og starfsfólk: Starfsfólk flokkað eftir aldri í flokka sem spanna 5 aldursár, 20-24 ára, 25-29 ára, 30-34 ára o.s.frv.

Námshlutfall

Nemandi telst vera í fullu námi ljúki hann 75% af þeim námskeiðum og/eða tilskildum fjölda eininga á skólaárinu skv. skilgreiningu á fullu námi. Hafi nemandi fallið í einhverjum fögum eða skráð sig úr prófum en staðist endurtekingarpróf í þessum fögum seinna á skólaárinu skal hann talinn hafa verið í fullu námi. Námshlutfall nemenda skal miðað við skólaárið í heild sinni þegar nemandi stundar nám allt árið, en annars skuli miða við það misseri eða þann hluta námsárs sem námsmaðurinn er skráður við nám. Þannig jafnast út sveiflur í einingafjölda á milli anna. Flokka skal námshlutfall á eftirfarandi hátt 0%, <25%, <50%, <75% og 100%.

Erlendir nemendur

Erlendir nemendur teljast þeir sem ekki hafa íslenskan ríkisborgararétt. Greina þarf á milli þeirra erlendu stúdenta sem taka hluta af námi sínu hér á landi (t.d. Erasmus stúdentar sem stunda nám við erlenda háskóla en koma tímabundið hingað til lands og flytja einingarnar með sér til heimaskólans) og þeirra sem hafa fast aðsetur hér á landi.

Nýnemar

Nýnemar eru allir nemendur sem hefja nám í einhverri námsgrein á ákveðnu skólaári. Nemendur sem skrá sig oftast en einu sinni á fyrsta námsári eru því taldir nýnemar hvort sem þeir eru að skrá sig í fyrsta sinn á þessu skólastigi, hafa stundað annað nám á þessu skólastigi eða eru að endurtaka námsárið. Hins vegar eru þeir sem byrja í námi á annarri önn/seinni önn aðeins taldir nýnemar í fyrsta skiptið sem þeir skrá sig en ekki aftur þegar þeir skrá sig í fyrsta árs áfangana á fyrstu/fyrri önn á næsta skólaári.

Einkunnaflokkun

Einkunnir skulu flokkaðar í fjóra flokka.

Ágætiseinkunn fá þeir sem eru með 9-10 í lokaeinkunn = A

1. einkunn fá þeir sem eru með 7,25-8,99 í einkunn = B

2. einkunn fá nemendur sem hafa 6-7,24 í lokaeinkunn = C

3. einkunn fá nemendur sem hlotið hafa meðaltalseinkunn á bilinu 5-5,99 = D

Brautskráðir

Brautskráðir eru þeir sem skráðir eru á lokaár í námi á viðkomandi skólaári og ljúka náminu með fullnægjandi árangri á því skólaári. Skilgreiningar á námslokum eru mismunandi eftir námsgreinum og skólum og verða háskólarnir því sjálfir að skilgreina hverjir brautskrást á skólaárinu og hverjir ekki. Mismunandi er einnig hvort gráða er veitt við brautskráningu.

Námstími nemenda

Sá tími sem nemandi er skráður í ákveðið nám á ákveðnu stigi, frá nýskráningu og þar til hann lýkur náminu. Dreginn er frá tími vegna hléa frá námi sé nemandinn ekki skráður í háskólann á meðan hléinu stendur. Tíminn er mældur í heilum og hálfum árum og dreifing hans skoðuð þ.e. fundið út hve algengt er að nemendur ljúki námi sínu á tveimur árum, þremur árum o.s.frv. Ekki er gerður greinarmunur á brautskráningu í júní og október, þannig telst nemandi sem í upphafi var skráður í nám á haustönn (nýskráning í júní) hafa verið 3 ár í námi hvort sem hann brautskráist í júní eða október þremur árum síðar. Brautskráist nemandi hins vegar í febrúar, rúmum þremur árum síðar, telst hann hafa verið 3,5 ár í náminu. Einnig skal reikna út meðalnámstíma útskrifaðra nemenda fyrir hvert útskriftarár.

Brottfall nemenda

Nemendur sem hverfa frá námi eða skipta um námsgrein án þess að hafa lokið fyrra námi teljast til brottfallinna. Þar á meðal eru þeir sem ekki hafa staðist kröfur um námsframvindu eða önnur skilyrði sem sett eru fyrir áframhaldandi námi í greininni.

Til brottfallinna teljast allir nemendur sem skráðir hafa verið í námið síðustu 5 skólaár en eru ekki lengur skráðir, að frádregnum þeim sem brautskráðust á tímabilinu.

Hlutfall þeirra sem ljúka námi

Tekinn er fjöldi nemenda sem lýkur námi hvert ár og reiknað út hlutfall þeirra miðað við fjölda nýnema það sama ár. Þannig er fjöldi nýskráninga á þessu fimm ára tímabili deilt í fjölda þeirra sem brautskrást á sama tíma.

8. Viðauki: Reglur um gæðaeftirlit með háskólakennslu

Nr. 666 12. september 2003

REGLUR um gæðaeftirlit með háskólakennslu.

I. Markmið.

1. gr.

Markmið gæðaeftirlits með kennslu á háskólastigi er að viðhalda og auka gæði kennslu í háskólum, bæta skipulag í starfsemi háskóla, stuðla að aukinni ábyrgð háskólastofnana á eigin starfsemi og tryggja samkeppnishæfni þeirra á alþjóðavettvangi.

II. Gæðakerfi háskóla.

2. gr.

Háskóli skal uppfylla skyldur sínar um eftirlit með gæðum kennslunnar með því að hafa formlegt gæðakerfi. Þáttur í því er kerfisbundið sjálfsmat háskóla eða eininga innan hans og formleg umfjöllun viðkomandi háskóla um matið í þeim tilgangi að bæta kennsluna. Einnig skal fara fram kerfisbundið mat á störfum kennara. Háskóli skal birta opinberlega lýsingu á gæðakerfi sínu. Menntamálaráðuneytið getur á hverjum tíma kallað eftir upplýsingum er varða gæðakerfið.

III. Ytra gæðaeftirlit.

3. gr.

Ytra gæðaeftirlit með háskólakennslu getur náð til háskólastofnunar í heild, einstakra greina, skora, námsbrauta, deilda eða annarra skilgreindra eininga innan háskóla. Jafnframt getur ytra gæðaeftirlit náð til nokkurra háskóla og eininga í senn. Ytra gæðaeftirlit nær til allra þeirra þátta sem snerta kennslu, þ.m.t. stjórnunar, starfsmannamála, námsmats, málefna nemenda og aðbúnaðar.

Háskóli greiðir kostnað vegna sjálfsmats af fjárveitingum sínum. Menntamálaráðuneyti greiðir kostnað vegna ytra mats.

4. gr.

Menntamálaráðherra ákveður hvenær ytra mat fer fram samkvæmt reglum þessum og að hverju það beinist. Ráðherra skipar í því skyni ytri matshóp sem ber ábyrgð á framkvæmd matsins. Við val á ytri matshópi skal taka mið af eftirfarandi:

- a. Í ytri matshópi skulu sitja 3-6 einstaklingar. Innan hópsins skulu vera einstaklingar sem uppfylla eitthvað af eftirfarandi: Hafa menntun á viðkomandi fræðasviði, víðtæka reynslu af háskólastarfi, gæðastarfi og af því að ráða brautskráða nemendur til starfa.
- b. Enginn í ytri matshópi má hafa bein tengsl við þá stofnun sem metin verður.
- c. Að minnsta kosti einn í hópnum skal vera starfandi erlendis.

Ytri matshópur starfar samkvæmt leiðbeiningum og erindisbréfi sem menntamálaráðuneyti setur og hefur ritara sem skipuleggur störf hans og ritar skýrslu.

Menntamálaráðuneytið gerir verk-, tíma- og kostnaðaráætlun fyrir matið og leiðbeiningar fyrir sjálfsmat og fylgist með framkvæmd þess.

5. gr.

Rektor skipar sjálfsmatshóp og formann hans. Formaður skipuleggur og ber ábyrgð á sjálfsmatinu og ritun sjálfsmatsskýrslu. Hann er einnig tengiliður við aðila utan og innan viðkomandi háskóla og skipuleggur vettvangsheimsókn ytri matshóps.

Í sjálfsmatshóp skal skipa minnst fjóra og mest sex fulltrúa og skulu þeir gefa rétta mynd af innra skipulagi einingarinnar sem matið nær til. Þeir skulu allir starfa innan viðkomandi einingar og í hópnum skulu vera fulltrúar kennara, nemenda og stjórnenda.

6. gr.

Að loknu sjálfsmati fer ytri matshópur á vettvang, sannreynir sjálfsmatsskýrslu, kannar önnur þau atriði sem hann telur nauðsynleg og ritar skýrslu um niðurstöður sínar.

Ytri matshópur skal ljúka skýrslu sinni innan tveggja mánaða eftir að vettvangsheimsókn í háskóla lýkur. Áður en ytri matshópur gengur endanlega frá skýrslu sinni skal hann gefa fulltrúum viðkomandi háskóla kost á að gera athugasemdir við staðreyndir skýrslunnar. Ytri matshópur

skal taka afstöðu til athugasemda háskóla og ganga síðan frá lokaskýrslu um matið til ráðuneytisins.

7. gr.

Skýrsla ytri matshóps skal kynnt opinberlega í heild sinni. Innan þriggja mánaða frá birtingu lokaskýrslu um matið skal viðkomandi háskóli birta opinberlega greinargerð um hvernig bregðast skuli við niðurstöðum þess. Innan tveggja ára þaðan í frá skal menntamálaráðuneytið ganga úr skugga um hvort og hvernig brugðist hefur verið við niðurstöðum ytra matsins.

8. gr.

Reglur þessar eru settar með heimild í 1. mgr. 5. gr. laga um háskóla nr. 136/1997 og taka þegar gildi. Frá sama tíma falla úr gildi reglur nr. 331/1999 um gæðaeftirlit með háskólakennslu.

Menntamálaráðuneytinu, 12. september 2003.

Davíð Oddsson.

Guðmundur Árnason.

Slóð að þessu skjali:

<http://menntamalaraduneyti.is/mrn/logogregl.nsf/nrar/reglur6662003>